

Suhdanneanalyysistä tutkimuslaitoksessa

Parin viimeksi kuluneen vuoden aikana on kuukausittain kootun tavan sektorikatsauksen yhteydessä pyritty analysoimaan vallitsevaa suhdannetilannetta sekä suorittamaan varovaisia suhdanneennakointeja. Tämä ns. "kokonaisaktiiviteetti"-katsaus on suurelta osalta pohjautunut sektorikatsauksiin sisältyvään tilastomateriaaliin. Lisäksi on kuitenkin tätä tarkoitusta varten konstruoitu mm. eräitä kausitasoitettuja indeksejä sekä haastateltu puhe- ja kirjallisuutta (tosin epäsystemaattisesti) elinkeinoelämän edustajia tarkoituksena saada jonkinlainen käsitys yrittäjien odotuksista sekä heidän varastointipyrkimyksistä.

Käytettyä analyysimenetelmää voitaisiin lähinnä karakterisoida eräänlaiseksi läpileikkausanalyysiksi, jossa pyritään hahmottamaan vallitseva taloudellinen kokonaistilanne. Tämä "approach" nojaa huomattavassa määrin suhdanneteoriaan; kuitenkin siten, että erilaisten tilastollisten indikaattorien avulla pyritään tekemään johtopäätöksiä relevanttien kokonaismuuttujien kehityssuunnasta ja niissä tapahtuvien muutosten suhteellisesta voimakkuudesta. Tarkastelutapa on johtanut kvantitatiivisessa mielessä varsin varovaisiin tilannearviointeihin.

Joskin tähän asti sovellettua metodia voidaan meidän oloissamme pitää hyvinkin käyttökelpoisena, on ilmeisesti kuitenkin tutkimuslaitoksessa suoritettavan suhdanneanalyysin osalta saavutettu vaihe, jossa käytetyt menetelmät kaipaavat sekä täydentämistä että terävöittämistä.

Sekä teorian että kokemusten näkökulmasta katsottuna saataneen parhaiten kosketus suhdannekehityksen "valtimoon", jos pys-

tytään hahmottamaan taloussubjektien - ja ennenkaikkea yrittäjien - omat subjektiiviset tulevaisuutta koskevat odotukset ja suunnitelmat sekä vertaamaan niitä tosiasialliseen kehitykseen. Kun Suomessa odotuksia ja suunnitelmia koskevia haastattelututkimuksia ei suoriteta, Liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen suppeata suhdannepeiliä lukuunottamatta, saattaisi olla paikallaan, että tutkimuslaitoksen puutteellisia haastatteluja ryhdyttäisiin kehittämään tieteelliset vaatimukset täyttäväksi haastattelututkimuksiksi, jotka ainakin alkuvaiheessa keskittyisivät yrittäjien odotusten selvittämiseen.

Toisaalta on osoittautunut entistä tarpeellisemmaksi, että "kokonaisaktiviteetti"-analyysi voisi nojautua nykyistä paremmin analysoituun (tilastollisessa mielessä) ex post materiaaliin.

Jotta edelläkaavailnut parannukset voitaisiin toteuttaa, olisi tarpeen, että joku laitoksen tutkijoista olisi perusteellisesti perehtynyt nykyaikaisiin tilastomenetelmiin ja olisi kiinnostunut näiden menetelmien soveltamisesta suhdanneanalyysissä.